

סגור חלון



משרד בלטר-גוט-אלוני גרף מהמדינה 11.5 מיליון שקל

בשנתיים האחרונות הוכפלה כמות הבקשות לתביעות ייצוגיות, כשבשנה החולפת הוגשו 1,076 בקשות ■ ביהמ"ש אישר לנהל רק 4% מהתביעות, וכ-19% הסתיימו בפשרה ■ שופרסל, תנובה, פרטנר ופלאפון - שיאניות הנתבעות
 חן מענית 25/12/12

מאז 2006 - אז חוקק בישראל חוק תביעות ייצוגיות במטרה לעודד סוגי אוכלוסייה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים לעמוד על זכויותיהם למול הגופים הגדולים במשק - הפך הליך התביעה הייצוגית לחלק אינהרנטי מנוף המשפט הישראלי. יש שיאמרו, שהשימוש בכלי התביעה הייצוגית בישראל אפילו הפך מוגזם.

אתמול (ב') התקיים, זו השנה השלישית, הכנס השנתי לתביעות ייצוגיות בישראל, שנערך על-ידי מרכז "הלכה למעשה" להכשרות והשתלמויות מקצועיות.

במסגרת הכנס ערך עו"ד אסף פינק ממשרד יעקב פינק סיכום שנתי של כל התביעות הייצוגיות שהוגשו בישראל ב-2012, והנתונים הגיעו לידי "גלובס".

פינק מצוין כי השנה ניתן לראות צמיחה מטאורית של התחום. לדבריו, "כמות ההגשות של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות השנה כמעט הכפילה את עצמה". ואכן, עיון בסיכום התביעות הייצוגיות לשנת 2012, המבוסס על פנקס התובעות הייצוגיות ועל מקורות נוספים, מראה כי השנה חלה עלייה דרמטית בכמות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות - כ-1,076 בקשות הוגשו השנה לעומת 701 שהוגשו ב-2011 ו-433 בקשות ב-2010. ובמילים אחרות, בשנתיים האחרונות יותר מהוכפלה כמות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות המוגשות בארץ וחל גידול של 53.5% ביחס לשנה שעברה. המדובר במוצע הגשה של מעל חמש ייצוגיות ביום עבודה.

כמות הבקשות לאישור ייצוגיות שהוגשה ב-2012 היא גדולה מאוד, אבל בשנה זו הסתיימו הדיון רק ב-499 מהבקשות לאשר תביעה ייצוגית, שהיו תלויות ועומדות בבתי המשפט. 22 בקשות קיבלו בשנה זו את אישור בתי המשפט להתנהל כייצוגיות. 79 בקשות נדחו, 94 הסתיימו בפשרה שקיבלה את אישור בתי המשפט, ובלא פחות מ-228 מקרים הודיעו התובעים על הסתלקותם מהבקשה. 3 תביעות ייצוגיות בלבד הסתיימו בפסק דין. (ראו מסגרת).

מובילי שכר-הטרחה

סיכום 2012 מפרט גם את שכר-הטרחה שהרוויחו עורכי הדין המייצגים בבקשות ואת הגמול שקיבלו התובעים הייצוגיים. שכר-הטרחה הממוצע שקיבל עורך דין בהליכים שהסתיימו בפשרה היה 255.5 אלף שקל לתיק. הגמול הממוצע לתובעים בבקשות שהסתיימו בפשרה היה 44.4 אלף שקל.

גם בחלק מהמקרים של הסתלקות מבקשות לתביעות ייצוגיות נפסקו שכר-הטרחה לעורכי הדין וגמול לתובעים. הגמול לתובע בהסתלקויות עמד במוצע על 11 אלף שקל ושכר-הטרחה הממוצע לעורכי הדין שייצגו בבקשות שהסתלקו מהן היה 40 אלף שקל.

9 הסכמי פשרה בתביעות ייצוגיות ב-2012 הסתיימו בכך שעורכי הדין שייצגו בהן, קיבלו שכר-טרחה גבוה מ-500 אלף שקל.

בראש רשימת המרוויחים ניצב משרד עורכי הדין בלטר-גוט-אלוני, שזכה לקבל שכר-טרחה עצום בסך 11.5 מיליון שקל מהמדינה וחברת מקורות בפשרה בייצוגית, בה הוא ייצג את הקיבוצים, אורים ונתיב הל"ה ושני מפעלים, שדרשו מהמדינה לפצות אותם על מניות של חברת מקורות, שהם רכשו ונדרשו להחזיר למדינה.

הגמול שקיבל כל אחד מהתובעים המייצגים במקרה זה היה 500 אלף שקל. קבוצת התובעים קיבל תמורה של 98 מיליון שקל בגין מכירת המניות למדינה.

הרחק מאחור מבחינת הסכום, אך במקום השני המכובד, ניצבים עורכי הדין שי מילוא ויניב אינסל שקיבלו 1.3 מיליון שקל כשכר-טרוחה. זאת, במסגרת הסדר הפשרה אליה הגיעה חברת YES עם התובע הייצוגי יגאל גרינדלר, שהגיש נגד החברה תביעה ייצוגית בסך 122 מיליון שקל. גרינגלר טען כי בספטמבר האחרון חלו שיבושים חמורים בשידור התוכניות עד כדי כך שלא ניתן היה לצפות בטלוויזיה כלל. גרינדלר קיבל במסגרת הפשרה גמול בסך 200 אלף שקל ולקוחות YES, אותם ייצג, זכו לקבל הטבות בשווי כולל של כ-350 אלף שקל.

במקום השלישי נמצא משרד ארדינסט-בן נתן ושות' ועופר לוי, שקיבלו יותר ממיליון שקל כשכר-טרוחה בבקשה לאישור ייצוגית, שהגיש דורון לוי נגד רשות השידור, בטענה כי רשות השידור הפרה את חובותיה לצרף כתוביות ותרגום לשפת הסימנים לשידוריה. לוי קיבל גמול בסך 167 אלף שקל, ורשות השידור התחייבה להוסיף את הכתוביות לתוכניות.

עו"ד יוחי גבע, שמוביל בכמות התביעות בהן ייצג, קיבל שכר-טרוחה של 812 אלף שקל ממפעל תרכובות ברום בנגב, במסגרת פשרה אליה הגיעה החברה עם מוחמד ואחמד אלגרואי. השניים ניהלו תביעה ייצוגית, בטענה כי המפעל פולט חומרים מזהמים ומסוכנים, וכי תושבי הסביבה נחשפו במשך שנים לזיהום אויר ולרעלים. כל אחד מהתובעים קיבל גמול של 50 אלף שקל, והמפעל התחייב להשקיע כ-9.2 מיליון שקל לסילוק המפגעים.

עו"ד רונן עדיני קיבל שכר-טרוחה בסך 792 אלף שקל מחברת השטיח המעופף, במסגרת פשרה בייצוגית. התובעים טענו כי החברה שיווקה ופירסמה טיסות שמלכתחילה היא ידעה כי המועד הנקוב בפרסומי החברה ובכרטיס הטיסה שנמסר ללקוחותיה הוא שקרי.

15 משרדים על מחצית מהתביעות

דבר ידוע הוא שישנם מספר עורכי דין מצומצם יחסי המתמחים בתביעות ייצוגיות. מסיכום 2012 עולה כי כ-78% מהבקשות לאישור תביעות ייצוגיות (840) הוגשו על-ידי 59 משרדי עריכת דין בלבד (כלומר, ממוצע של 14.2 בקשות למשרד). 15 מקרב המשרדים הללו הגישו כ-590 ייצוגיות - כלומר כ-53% מהבקשות שהוגשו בשנה החולפת.

כמו בשנים עברו, גם השנה, בראש רשימת עורכי הדין המייצגים תובעים בבקשות לאישור ייצוגיות, נמצא עו"ד יוחי גבע.

במקום השני נמצאים עורכי הדין אמיר ישראלי ושלומי כהן; לאחר מכן - עו"ד מוחמד ספורי; במקום הרביעי - עורכי הדין שרון ענבר פדלון; ובמקום חמישי - עורכי הדין רם וגל גורודיסקי.

יגאל ארנון - המוביל בייצוג הנתבעים

בעוד שאת התובעים מייצגים על-פי רוב משרדי עריכת דין קטנים יחסית, את החברות הנתבעות - החברות הגדולות במשק, כמו חברות הסלולר, המזון והבנקים - מייצגים כמה ממשרדי עריכת הדין הגדולים בארץ.

לפי נתוני מרכז "הלכה למעשה", 10 משרדים ייצגו השנה כ-27% מהנתבעות בייצוגיות. המשרד המוביל בייצוג נתבעות בתביעות ייצוגיות בשנת 2012 הוא משרד יגאל ארנון ושות'; במקום השני ניצב משרד אגמון ושות'-רוזנברג הכהן ושות'; לאחר מכן משרד פישר, בכר, חן, וול, אוריון ושות'; במקום הרביעי - משרד פירון; ובמקום החמישי המשרדים ברקמן, וקסלר בלום ושות' ו-עמר, רייטן, ז'אן, שוכטוביץ.

הנתבעות המובילות: פרטנר ושופרסל

באשר לתחומים שבהם הוגשו בקשות לאישור תביעות ייצוגיות - הרי שבאופן לא מפתיע, 66% מהבקשות (742) הוגשו בגין נושאי צרכנות, 16.3% (184) הוגשו נגד רשויות מקומיות ו-9% מהן הוגשו בנושאי ביטוח וחוק שוויון הזדמנויות בעבודה.

341 מהבקשות לאישור ייצוגיות הוגשו נגד חברות ורשתות המזון. בראש הנתבעות בתחום זה ניצבת רשת שופרסל - נגדה הוגשו בשנה החולפת 14 בקשות; נגד חברת תנובה הוגשו 10 בקשות; ונגד כל אחת מהחברות, שטראוס ומגה - הוגשו 8 בקשות.

חברת התקשורת שנגדה הוגשו ב-2012 הכי הרבה בקשות היא פרטנר (23 בקשות); נגד פלאפון הוגשו 18 בקשות; נגד סלקום - 16; ונגד הוט ובזק 12 ו-9, בהתאמה. בראש רשימת הרשויות המקומיות שנגדן הוגשו תביעות ייצוגיות ב-2012 נמצאות עיריית חיפה (12 בקשות) ועיריית ת"א-יפו (11 בקשות).

ציון לשבח - עורכי הדין גיל אוריון ויצחק אבירם

במסגרת כנס התביעות הייצוגיות השנתי הוענק "אות התובעות הייצוגיות" לעורכי הדין יצחק אבירם וגיל אוריון. הכנס, שהתקיים היום (ב'), זו השנה השלישית, נערך על-ידי מרכז "הלכה למעשה" להכשרות והשתלמויות מקצועיות. ועדת הפרס בראשות עורכי הדין איל רוזובסקי וגיל רון נימקה את הבחירה באוריון בכך שהוא מעורכי הדין הבולטים, המייצגים נתבעים בתביעות הייצוגיות.

"בשנת 2012 טיפלה המחלקה של משרד פישר, בכר, חן, וול, אוריון בלמעלה מ-100 בקשות אישור. עו"ד אוריון מציב בעבודתו סטנדרט מקצועי ללא פשרות", ציינה הוועדה. על עו"ד יצחק אבירם, מעורכי הדין הוותיקים בניהול תביעות ייצוגיות נאמר, כי "אבירם פועל לשמירת זכויות של לקוחות בנקים וקופות גמל, בעלי מניות של חברות ציבוריות, מנויים של חברות תקשורת, מחזיקים של תיקי השקעות, ועוד".

"עורכי הדין נחשב ליזם ההליך, אך אין לו סמכויות ומימון"

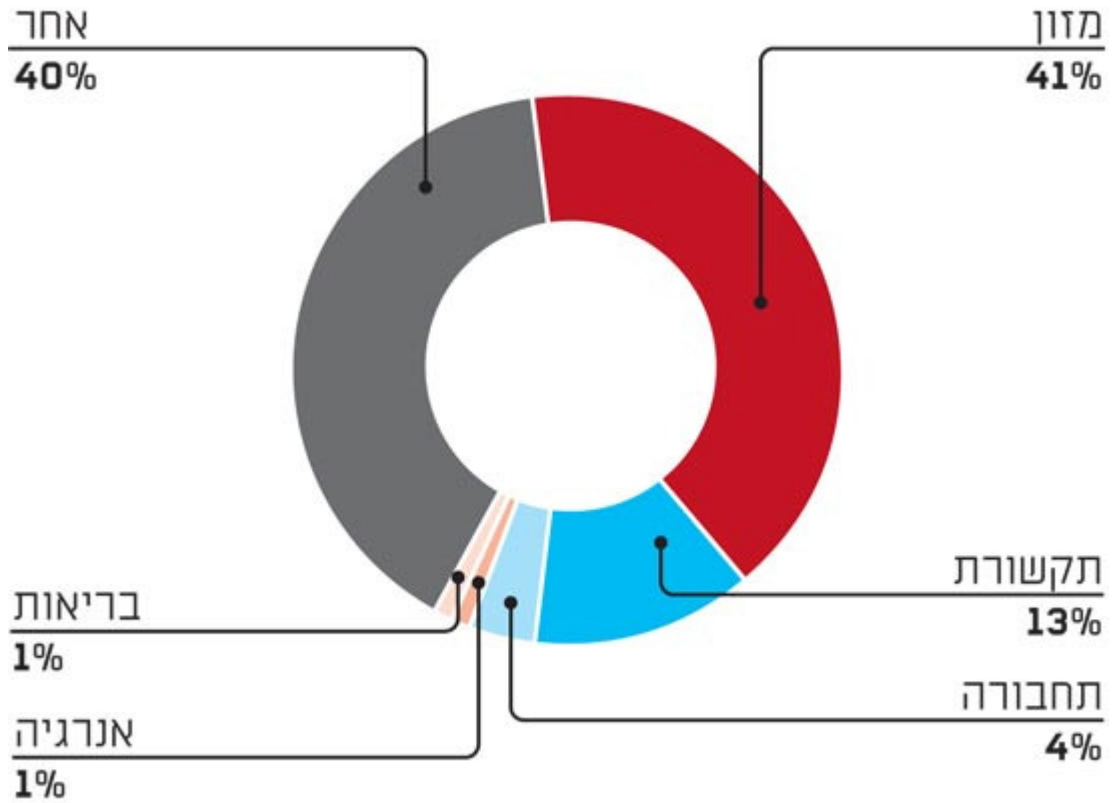
אורח הכבוד של כנס התביעות הייצוגיות השנה הוא עו"ד ויליאם (ביל) לרך, מהמשפטים המובילים בתביעות הונאה בניירות ערך בארה"ב. במשך שנים ארוכות ייצג לרך בתביעות הגדולות והחשובות ביותר בתחום ובהן בתביעה הייצוגית שהגישו משקיעים שנפגעו מקריסתה של ענקית האנרגיה לשעבר, חברת אנרון, לאחר שהתגלה כי בוצעה בה תרמית חשבונאית ומתוחכמת.

לדברי לרך, אחד ההבדלים המרכזיים בין התביעות הייצוגיות בישראל לבין ארה"ב הינו חופש הפעולה הקיים בארה"ב לעורכי הדין לעומת המגבלות הרבות שקיימות בארץ. לדבריו, הדבר מתבטא בשני אופנים. "ההיבט הראשון הינו שבארה"ב עורכי הדין רשאים לממן מימון מקדים של התביעות הייצוגיות, כולל תשלום למומחים והוצאות משפט, דבר המאפשר להם לנהל הליך ארוך מבלי להסתתר מאחורי התובעים. בישראל לעומת זאת, המצב הוא שעורך הדין המייצג נחשב ליזם של ההליך, אך אין לו את הסמכויות והמימון של יזם".

ההבדל השני המרכזי, אותו מציין לרך, נוגע להליך גילוי המסמכים בשלב הבקשה לאישור התביעה הייצוגית. "הפסיקה בארץ מאוד מחמירה בתחום זה ולעתים הדבר גורם לכך שלא ניתן לנהל תביעות חשובות וראויות, שכן בית המשפט מצפה כי הבקשה לאישור תוגש עם כל הראיות. דווקא בתיקים החשובים ראיות רבות מאוד אינן גלויות, והמשמעות היא שמוגשת ייצוגית לא מספיק מבוססת, או שעורכי דין רציניים אינם מוכנים להגיש ייצוגיות כאלה", אומר לרך.

| שיאני השכ"ט | עוה"ד שייצג את התובע | נתבע/ת | שכר הטרחה שקיבל עוה"ד | הגמול לתובע הייצוגי | בית משפט | עיקרי הפרשה |
|---|--------------------------|-----------------|-----------------------|---------------------------------|----------------|---|
| הקיבוצים אורים ונתיב הלי"ה מפעל רותם אמפרס מפעל המים נחלת יהודה | משרד בלטר, גוט, אלוני | מדינת ישראל | 11.5 מיליון ש"י | 500 אלף שקל לכל אחד מהתובעים | ירושלים המחוזי | רכישת המניות שבידי התובעים תמורת 98 מיליון שקל |
| יגאל גרינדלר | שי מילוא ויניב אינסל | YES | 1.3 מיליון ש"י | 200 אלף שקל | ת"א המחוזי | הטבות ומומנים בשווי כ"כ 350 אלף שקל ללקוחות YES |
| דורון לוי | ארדינסט, בן נתן עופר לוי | רשות השידור | כמיליון ש"י | 167 אלף שקל | ת"א המחוזי | התחייבות להוספת כתוביות לתוכניות |
| מוחמד ואחמד אלגרגואי | יוחי נבע | תרכובות ברום | 812 אלף ש"י | 50 אלף שקל לכל אחד משני התובעים | ת"א המחוזי | השקעת 9.2 מיליון שקל לתיקון ליקויי זיהום אוויר |
| ענת, שרה, דן גרינר | רונן עדיני | השטיח המעופף | 792 אלף ש"י | 198 אלף שקל | ת"א המחוזי | הטבה בסך 70 שקל למי שירכוש שוב כדטים טיסה |
| יחיאל ברזילי | יוחי נבע | הוט טלקום | 720 אלף ש"י | 110 אלף שקל | ת"א המחוזי | הנשנת שידורי הטלוויזיה ללקויי שמיעה |
| אליעז צימרמן | אליאס, אדלשטיין | בנק מזרחי טפחות | 600 אלף ש"י | 120 אלף שקל | ת"א המחוזי | 2.3 מיליון שקל לקבוצה ותרומה בסך 700 אלף שקל |

פילוח תביעות ייצוגיות לפי נושאים



המובילים בייצוג נתבעות בתביעות ייצוגיות

| 2010 | | 2011 | | משרד (מייצג נתבעת) | דירוג 2012 |
|------|---|------|----|------------------------------|---------------|
| 1 | | 1 | | יגאל ארנון | 1 |
| 2 | | 1 | | אגמון | 2 |
| 3 | | 3 | | פישר בכר חן וול אוריון ושות' | 3 |
| | | 14 | | פירון | 4 |
| 6 | 3 | 6 | 15 | עמר רייטר ז'אן שוכטוביץ | 5 |
| | | 4 | | גולדפרב-זליגמן ושות' | 6 |
| 7 | | 8 | | רון גזית רוטנברג | 7 |
| 8 | | 9 | | איתו מהולל שדות | 8 |
| | | 20 | | ברגרזון ושות' | 10 |

חברות מזון שנתבעו בייצוגיות ב־2012

| חברה | בקשות לתביעות |
|-------------|------------------|
| שופרסל | 14 |
| תנובה | 10 |
| שטראוס גרופ | 8 |
| מגה | 8 |
| אסם | 5 |
| ליימן שליסל | 5 |
| זוגלובק | 5 |
| יוניליווד | 5 |
| עוף טוב | 4 |
| עוף טוב שאן | 4 |
| קואופ | 4 |
| מעדני מזרע | 4 |
| 76 | |

חברות תקשורת שנתבעו בייצוגיות ב־2012

| תקשורת | בקשות לתביעות |
|-----------------|------------------|
| פרטנר | 23 |
| פלאפון | 18 |
| סלקום | 16 |
| הוט | 12 |
| בזק | 9 |
| הוט מובייל | 8 |
| 13 ס נטוויז'ן | 5 |
| 12 ס סמייל | 5 |
| גולן טלקום | 4 |
| בזק בינלאומי | 4 |
| יס | 3 |
| | 107 |